

ST·OLAV

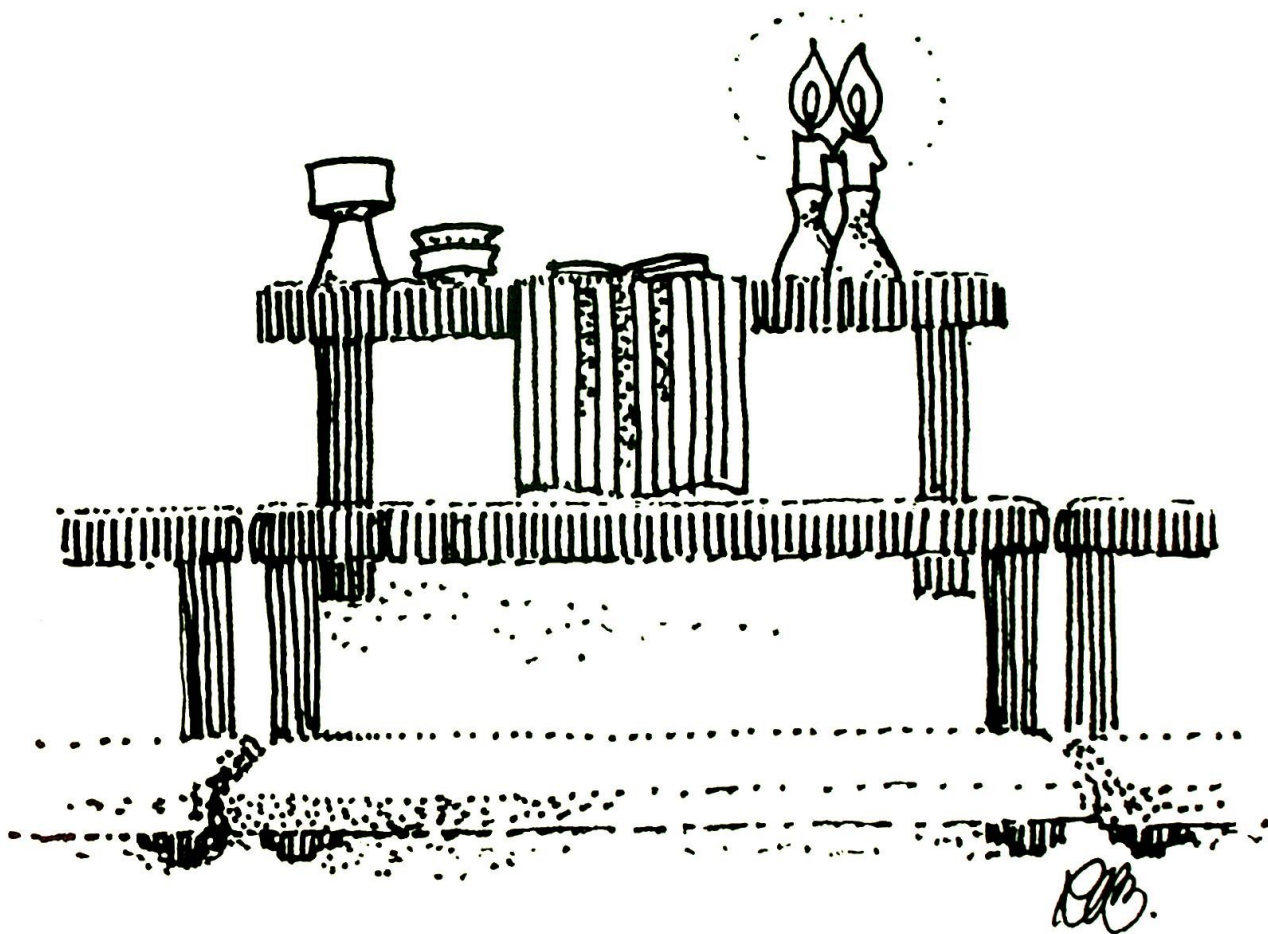
K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 2 1

93. ÅRGANG

14. NOVEMBER

1 9 8 1

Den hellige Ånds revolusjon i Polen – Solidaritet på polsk
Guatemalas biskoper synger ut

Den hellige Ånds

Intervjuer Marit Rasmussen
fra Sarons Dal.

Den polske Oasebevegelsens far, Fader Blachnicki, besøkte Sarons Dal nylig. Han reiste til Norge for å takke nordmennene for den innsats de gjorde i forbindelse med aksjonen «Ti trailere til Polen». Han er prest i den katolske kirke, utdannet professor, og *meget* språkkyndig. Vi hadde en samtale med ham og han fortalte åpent om forholdene i sitt hjemland.

Oasebevegelsen

— Fader Blachnicki, kan du si oss hva den såkalte Oasebevegelsen i Polen står for?

— Det er en bevegelse som begynte for mer enn 25 år siden innenfor den katolske kirke. En kan kalle det en fornyelsesbevegelse som ble fulgt av en sterk evangeliseringsvirksomhet.

Det primære i den forkynnelsen som ligger meg på hjertet og som dermed er vår hovedsak, er at menneskene må bli forandret, altså må de bli en ny type mennesker. Det skjer bare ved å lære sannheten å kjenne, nemlig Jesus Kristus som ER sannheten.

Vi begynte å arbeide på en ny måte. Om somrene samlet vi ungdommer til leirer som var bygd opp slik at vi studerte Guds ord og ba sammen. I det hele ble mange unge ført inn i et levende samfunn med Gud.

Antallet av disse har økt hvert eneste år. På ti år har tallet økt fra 1000/1500 til 45 000/50 000 på siste års leirer. Når ungdommene kommer tilbake til sine byer, fortsetter de å samles. Men ikke bare det, alle gruppene motiveres til å drive aktiv evangelisering. De går ut med det

Oasebevegelsen i Polen er solidaritetens og kjærlighetens revolusjon.

glade budskap til alle. Vi ønsker å presentere Kristus for alle i vårt land, og vi gir dem en konkret anledning til å ta et valg.

— Dere kaller også bevegelsen for «Lyset og Livet», hvorfor det?

— Vi kan ikke skille Lyset fra Livet. Det evige lys som kom ned fra himmelen, nemlig Jesus, er den samme som kom med det evige livet. Vi har forent disse to ordene på gresk til et symbol som danner et kors. For vi kan aldri komme utenom korset, som er det sentrale i vår forkynnelse!

Vekkelsens betydning

— Har denne fornyelse hatt betydning for Polen?

— Uten tvil. Dette er Den Hellige Ånds revolusjon idag. Kjærlighetens revolusjon. Vi går fram i Den Hellige Ånds kraft, og revolusjonerer uten vold. Når menneskene ser og opplever sannheten, blir det en kolossal forandring. Mange mennesker i hele Polen har kommet i forbindelse med vår bevegelse på en eller annen måte. Vi

regner med at 250 000 mennesker har møtt Gud gjennom bevegelsen. Vi har ikke noen formell tilknytning til Solidaritet, men det er mange av arbeiderne som også er ledere i våre Oasegrupper. Derfor står vi sammen som kristne og arbeider for Sannheten, for vi opplever stadig vekk at det kommunistiske styret bygger på frykt og løgn. Vi forkynner altså at når vi har sannheten, Jesus Kristus, er vi fri fra frykten. Det er bare sannheten og kjærligheten til den som kan frigjøre oss fra frykten.

Det er ved å gi seg selv og tjene andre, at en finner seg selv og friheten. Jesus er vårt største eksempel. Da han døde på korset, var han fri! Han ga seg selv for andre, og derfor skal vi gi oss selv til andre i Kristi kjærlighet.

Evangeliet griper om seg i det Polske samfunn

— Kan du fortelle om noen spesielle opplevelser i forbindelse med evangeliets seiersgang i Polen?

revolusjon i Polen

— For et år siden, i desember, skulle vi ha en minnehøytid utenfor skipsverftet i Gdansk, over arbeidere som ble skutt på makthavernes befaling for ti år tilbake. Titusener av arbeidere var samlet foran inngangsporten hvor denne minnestøtten står.

Det ble lagt ned kranser av myndighetene. Det var helt stille, ingen ropte om hevn, ingen kom med vonde ord. Kjærligheten ble demonstrert.

Tilslutt holdt kardinalen nattverdsgudstjeneste for alle de tusener som var samlet der. Kjærligheten har en revolusjonerende virkning.

Likeså i Warszawa på seiersplassen da Pave Johannes Paul var på besøk. Seiersplassen indikerer den Røde Armés seier, men denne dagen var det en helt annen seier som fant sted. Det var reist et kors på plassen, og her forkynte Paven seierens budskap til det polske folk. Tusenvis av mennesker var samlet og lyttet i stillhet til ham.

På samme sted, under samme kors, sto for en tid tilbake kisten med de jordiske levninger av kardinal Wyszynski. Han hadde opplevet mye vondt av forfølgelse, spott og hån, men som en ydmyk kristen gikk han seirende inn i døden. Her foran korset var kisten hans plassert. Polens folk tok avskjed med ham, og representanter for myndighetene viste ham den siste ære foran korset. Her var korsets seierskraft synlig for hver og en.

— Er Solidaritets leder Lech Wałęsa en kristen?

— Ja, han er en dypt troende, og han har sagt flere ganger at uten troen på Gud kunne han aldri få kraft til å gjøre den gjerning han gjør.

Paven

— Hvordan er Pavens holdning til Oasebevegelsen?

— Mens Paven ennå var kardinal, var han ofte sammen med oss på vårt

hovedkvarter som ligger i fjellene i naturskjønne omgivelser. Han var med på våre sammenkomster hvor vi leste i Bibelen og bad, sang kristne sanger, og hadde et fint fellesskap.

Alt på den tid gjorde han mye for å hjelpe oss i bevegelsen, for vi har ikke alltid hatt det så lett. Det er ikke alle som forstår oss innenfor vår egen kirke, og vi har slett ikke alltid

forståelse fra myndighetenes side.

Paven har også uttalt seg positivt om vår bevegelse etter han ble valgt til pave. Våre ledere har sammenkomster i Roma, og der har også Paven deltatt.

Polens framtid

— Hvordan ser dere på framtidsutsiktene i Polen rent politisk?

(Forts. side 15)

Det er en kjent sak at Den katolske kirke har et fast grep om den polske befolkning, men det er like meget den jevne mann som har et fast grep på sin kirke.

REDAKSJONELT:

ANGST

Det er foruroligende! — Dette uttrykket høres og leses oftere og oftere i både hjemlige og internasjonale massemedia. Det er nesten blitt synonymt med «de siste etterretninger angående den internasjonale situasjon».

Det er foruroligende kanskje i høyere grad enn man tenker seg. Noen mennesker har kjent det så sterkt at de føler trang til å gi det foruroligende og den menneskelige angst uttrykk i konkret handling. Det er få som går så langt i deres harme over den internasjonale situasjon at de griper til direkte voldelige tiltak, langt de flesete «nøyes» med å gå til stille protest.

*Mange av oss må sikkert gi de som demonstrerer mot fryktinn-
gytende odeleggelsesvåpen og kaldt beregnende krigshisseri under
dekke av forsvarstiltak rett i at det er på tide at alminnelige men-
nesker gjør de internasjonale politikere oppmerksom på at deres
tiltak i den såkalte forsvarsbalanse er meget mer destruktive enn
positivt livsbevarende.*

*Hva enten det er øst eller vest, så snakker man hele tiden om
at det er en militær balanse som må opprettholdes. Når er den
balanse oppnådd? — Og hva så? Vi skal ikke her gå videre inn
på saker og ting som vi ikke har forstand på, men man skal bare
peke på at man i dette kappløpet i virkeligheten handler på en måte
som er menneskelig uverdig.*

*Katolikker og andre av god vilje har alltid understreket livets
verdi, hva enten det gjaldt abortsaken eller på andre områder hvor
menneskeliv og uverdige menneskelige forhold blir trukket frem.
I dag står vi som aldri før midt oppe i en situasjon hvor det frem
for noe gjelder om å bevare eller ødelegge livet for millioner av med-
borgere verden over. D e t bør vekke til ettertanke.*

*Der er en krets av prester og andre innenfor Den norske kirke
som offentlig har gitt uttrykk for deres frykt. Om det er galt eller
ei, skal det ikke her diskuteres noe om, det som jeg synes er av-
gjørende, er spørsmålet om vår kristne holdning til selve dette
store spørsmål. Det er jo i bokstaveligste forstand tale om en b e -
v i s s t trang til å utsette liv på jorden eller deler av den. Hvorfor?
— For å skape det sosialistiske samfunn, eller for å forhindre at
det blir skapt? — Er det i virkeligheten ikke tøv? — Jo, det er
tøv. Det er det rene nonsens å innbille seg at et fremtidens samfunn
med påståtte positive verdier av sosialistisk eller ikke-sosialistisk
observans kan skapes på grunnlag av militær frykt. D e t er for-
uroligende, og der er grunn til å protestere.*

*En av kristendommens store oppgaver er å forhindre at menne-
sker går under i angst og forsmædelse, uverdighet og nød. Det er
mitt store inntrykk, dessverre, at vi mange ganger handler i mot-
satt retning.*

Svend Aage Rasmussen

Solidaritet på polsk

Av Matgorzata Hoffmann

I den senere tid har ordet «SOLIDARITET» gjort stor karriere. Polens sommer '80 har bidratt mye til dets popularitet. Det er karakteristisk for oss mennesker at vi trenger visse «moter». Det er mote på forskjellige stiler i kunst og musikk, på fasonger i klær. Det er moter på mennesker, på samme måte som det går mote i forskjellige land! Det går faktisk mote i alt, også i ord. Disse «moter» er viktige, fordi de dekker vårt behov for forandring og veksling.

Når vi slår opp en synonymordbok, så ser vi at synonymer til SOLIDARITET er: fellesskap og samhörighet. Ser vi på de siste blader av verdenshistorien (i allfall europeisk), kjenner vi også at synonymer til SOLIDARITET er Polen og Lech Walsas.

Den norske forfatter Carl Fredrik Engelstad skriver i sin roman «Størst blant dem»: «Frihet? — Solidaritet? Ord, ord, ord! Vi gir dem det innhold som til enhver tid passer i vårt eget kram. Noen ganger «mener» vi noe med dem, oftere er de masker for selvhevdelse og maktvilje.» —

Masker. Ord, bare ord. — Dypt i ethvert menneskes vesen ligger en hemmelig lengsel etter sannhet., i ethvert enkelt ord. For total sannhet, altså. At ordene skal bety hva de betyr. Og det er riktig. Men saken er ikke så enkel likevel, for hva betyr egentlig disse store ord, frihet, kjærlighet, sannhet, virkelighet, o.s.v.?

Dessverre har Engelstad rett igjen når han skriver: «Kjærlighet? I noe vi kaller kjærlighet krever vi og forlanger vi, sutrer og jamrer vi, forakter og hater vi, krenker og sårer og sviker vi hverandre. Vi stikker kniven i hverandre, eller forråder hverandre med et kyss . . .»

Der skjer så mye, det skjer så mye forskjellig, når mennesker mener kjærlighet.

«Hva er sannhet?», spurte Pilatus

Solidaritet er mer enn betegnelsen på en politiserende fagbevegelse. I Polen blir det mer og mer et kvalitativt alternativ.

Jesus. Det samme spørsmål stiller vi fortsatt i dag, også når vi mener å burde vite hva sannhet er . . .

Er altså kjærlighet, sannhet, solidaritet og frihet bare ord som intet sier? Store ord som vi er redde for å bruke, fordi det er så lett å bli misforstått?

Er det kanskje slik at bare den viljen som de fleste mennesker eier er sann og objektiv: vilje til å oppnå det som de kaller kjærlighet, sannhet, solidaritet, frihet o.s.v. Og den hele avgjørende «resten», det vil si realisasjonen er og forblir subjektiv og kommer an på den enkelte? Kanskje derfor er det så vanskelig å bli enige om hva de store ord egentlig betyr og hvilket innhold de har?. Det ser virkelig ut til å være slik, og vi kan lett bli enige med her siterte C. F. Engelstad at «vi gir dem det innhold som til enhver tid passer i vårt eget kram.» —

Men det finnes en mulighet til å oppnå den nødvendige sikkerhet i hva begrepene inneholder. Det skjer når vi gjør bruk av den lille boken som

alltid sier bare det den mener: Evangeliet. Der står alt. Også den sanne betydning av ordene. Blant annet kan man visst ha den dristighet å påstå at de er sanne fordi de er meget enkle. Alt som er stort og sant er også såre enkelt.

Hvis man virkelig ønsker å vite hva SOLIDARITET er, så må man gjennomtenke det som Kristus sa: «Hjelp å bære hverandres byrder!» Det er sannheten om SOLIDARITET. Så enkelt er det!

Solidaritet er bare mulig mellom mennesker av god vilje. Har DU den?

Solidaritet binder mennesker sammen. Er DU glad i andre mennesker?

Solidaritet frigjør mennesker fra egoisme. Har DU behov for frigjøring?

Solidaritet krever en rommelig samvittighet. Er det plass for den hos DEG?

Solidaritet ser også de mennesker som det ikke alltid «lønner seg å se». Vet DU om slike mennesker?

Solidaritet er stille, nesten usynlig i hverdagen, men det er ikke alltid

hverdag! — Kjenner DU for eksempel andre dager?

Solidaritet med HAM på korsveien og kanskje på korset selv . . . Er DU klar til en slik solidaritet?

SOLIDARITET Noe mer? Nei, det var ALT.

Og hva betyr SOLIDARITET «på polsk»? Det betyr alt dette som hjelper oss nå og har hjulpet oss bestendig i vår vanskelige nasjonale historie: åpenhet mot andre, behov for fellesskap, bevisstgjørelsen av vår egen identitet i historien, tradisjoner og kultur. Og det viktigste: for de fleste aksepteringen av de bud og lover som Jesus Kristus og Hans Evangelium forteller oss.

Vi prøver å være solidariske med Ham i Hans hele liv, også det på veien til Golgata. Denne Solidaritet med Vårherres lidelser er kilden til denne Solidaritet oss polakker imellom. Der må en prøve å finne forklaringen på de «rare polakker», som ber og går til messe når de streiker.

Arbeiderne i Gdansk, Szrecin og så mange andre steder i Polen har forstått hva de må konsentrere seg om for å danne en slik SOLIDARITET som ikke bare kunne samle dem, men hele nasjonen. Og det polske folket forsto det også

Sett fra Polen betyr SOLIDARITET også noe annet, noe som allerede er blitt antydnet her. Det er SOLIDARITET med alle andre som levde før oss her i dette landet. Dem møter vi på Wawel i Krakow, på Warszawas kirkegårder, i Oswiecim - Brezinka / Auschwitz - Birkenau og i hver enkelt polsk families historie: et Polen som fremviser sine største idealer og verdier.

Det er sjelden at man i andre land får leve sin egen historie på den måten som vi i Polen gjør det. Både historie og tradisjon står lys levende for oss. Det er ikke noen levning fra fortiden. Noen vil kanskje kalle dette forholdet for konservatisme, men det er bare de som ikke forstår det spor av vårt land og kultur. En må nemlig innse at nettopp denne hold-

(Forts. side 15)

Informasjon og desinformasjon - Guatemalas biskoper synger ut

Av vår Romakorrespondent Lars Rooth SJ

Når det gjelder Mellomamerika har nyhetsformidlingen i de seneste år konsentrert seg først om Nicaragua og så om El Salvador. Når en erkebiskop skytes ihjel ved alteret, er det uten tvil nyheter, — vi tenker på Oscar A. Romero i San Salvador for snart to år siden.

I nabolandet Guatemala har ikke situasjonen vært mye bedre. Men først i den senere tid er volden blitt trappet opp så mye at den er blitt kjent utenfor landets grenser. Undertrykkelsen i deler av Guatemala er om mulig verre enn i El Salvador og myndighetene har holdt hardt på sensuren. Og de katolske biskopene har ikke alltid vært så helt enige om hvordan man skulle stille seg, selv om overgrepene mot kirkelige ansatte og institusjoner, og ikke minst mot befolkningen, ble stadig verre.

Men da landets regjering satte i gang en systematisk bakvaskelseskampanje mot kirken, ble det for mye. I august i år skrev biskopene et felles hyrdebrev der de tok avstand fra den desinformasjon som forekommer — desinformasjon er det fine nye ord for det som før ble kalt løgn og bakvaskelse. Det er bare det at myndigheter med hjelp av kontrollerte massemedier kan sette alt dette i system.

I sitt hyrdebrev tok biskopene opp flere tilfeller. De avviser påstandene om at flere biskoper skulle ha oppmuntret geriljaen og forklarer at de har bedt myndighetene om å la en felles kommisjon undersøke de påståtte forbindelser mellom kirken og geriljaen.

Intet svar, — i stedet sier utenriksministeren at «alle prester og ordensmenn i landet skal bli undersøkt om de ikke har kontakter med ekstremister». Biskopene tok deretter klart avstand fra voldssituasjonen i landet og krevde rettferdighet for alle.

Nå er et nytt eksempel på desinformasjon dukket opp. Pater Luis Eduardo Faena Pellecer heter en 35-årig jesuitt fra Guatemala. Han har arbeidet blant de fattige i Guatemala City. Tidlig i juni i år ble han kidnappet på åpen gate, og ingen fikk vite hvor det ble av ham. Fire måneder senere, i slutten av september, kaller så myndighetene sammen til en pressekonferanse, som også sendes i fjernsynet, og både diplomater og pressen er innbudt.

Pater Pellecer presenteres og påstår seg å ha gått ut som geriljasoldat i juni. Men senere, da han fikk se geriljavolden, angret han. Og nå vil han hverken være prest eller jesuitt lenger.

Katolske observatører stiller seg meget spørrende til det hele og lar seg ikke overbevise av Pellecers uttalelser, som de ikke får til å harmonere med kjente fakta. Med andre ord, man betviler at han virkelig uttaler seg av fri vilje.

Biskopene må ha stilt seg samme spørsmål, for bare fem dager etter presesekonferansen kommer de igjen med et felles kommunike. Her undrer de seg først over den måten som pressekonferansen ble blåst opp. Man har åpenbart ønsket å spille det opp til dimensjoner som ikke hadde forankring i virkeligheten.

— Vi er de første til å beklage det dypt hvis en prest eller ordensmann går voldens vei, helt imot de normer som vi har satt opp. Men dette gir ingen som helst rett til hemningsløst å drepe prester og kateketer, og er heller ingen unnskyldning for den forfølgelse som kirken utsettes for i store deler av landet, sier biskopene.

Biskopene benekter igjen på det mest bestemte at kirken skal ha alliert seg med opprørsbevegelsen og slår fast at volden som vokser frem blant de utstøtte grupper er et resul-

tat av den sult og fortvilelse som råder. Biskopene viser så til sitt skriv fra april i år, der de bl. a. skrev følgende:

— Korrupsjon og fullstendig manglende på respekt for mennesker er nådd det punkt der organisert kriminalitet er blitt en levevei, og drepene skudd synes å være den eneste måten å løse også mindre problemer. Vi omgis av en uberegnelig vold som har kvalt friheten. I stedet har vi fått terror og frykt. Ingen våger å uttale seg presist eller legge frem sine standpunkter, fordi man vet at det aller minste ord kan bety døden. Vi er svært bekymret over å se de steinharde ideologiske motsetninger i en radikal maktkamp, som hindrer arbeidere og arbeidsgivere å organisere seg og selv ta vare på sine legitime interesser.

— Det er ufattelig smertelig og avskyelig å behøve å oppleve hvor mange unge menn som myrdes blant indio-befolkningen, unge som med uendelig besvær og oppofrelse forsøker å skaffe seg intellektuell trening for selv å kunne spille en viktig rolle for utviklingen i sitt eget folk.

— Situasjonen for familien i vårt land, og vi tenker først og fremst på de marginale grupper, er dramatisk. Det er i sannhet nedslående å se hvordan de mangler hygieniske omgivelser, se deres fattigdom og elendighet, deres uvitenhet og analfabetisme, deres umenneskelige levekår, og kroniske matmangel.

— I tillegg til denne elendighet kommer så kampen mellom ekstremister, og den bare vokser og vokser og blir stadig mer polarisert. Det synes å være helt umulig å få istand en dialog om fredelig og rettferdig sameksistens. Den ideologiske kamp krever at man for enhver pris opprettholder den sosiale urettferdighet, og nødvendige presserende reformer må vike for volden, som vil rive til seg makten og endre strukturen.

Kirken fortsetter å fordømme dette og insisterer på at volden, det være seg den institusjonaliserte, den subversive eller den repressive, ikke er noen måte å løse sosiale konflikter på. Vi gjentar en gang til: Volden er

— med unntak av rettmessig selvfor-svar — noe ukristelig.

— Liksom Kristus selv, må kirken tåle urettferdig kritikk, bakvaskelse og forfølgelse. Det er nå mange prester, ordensfolk og kateketer som har måttet betale sin troskap mot Kristus, kirken og sine medmennesker med livet. Kirken insisterer ikke på privilegier for sin egen del, men påberoper seg menneskeretten å forkynne sin tro og utføre sitt religiøse oppdrag i verden. Men det ville være en forvanskning av Evangeliet å påstå at det kan reduseres til bare å gjelde innenfor individets eller familiens ramme, som om den åpenbarte sannhet ikke hadde noe lys å kaste over vårt økonomiske, sosiale og politiske liv.

— Mange har vennet seg til at kirken fordømmer urettferdighet. Men man er tydeligvis ofte bekymret over å se prester og ordensfolk som gjør en apostolisk innsats blant de fattigste. Slike bekymringer har ikke alltid sitt utspring i ens religiøse interesse, men har sin motivering i økonomiske interesser: Man krever en forkynnelse som ikke tar opp sosiale problemer.

Hvordan er det mulig at situasjonen i Guatemala — og i flere andre latinamerikanske stater — har kunnet utvikle seg på et så skremmende vis? Reaganadministrasjonen legger en stor del av skylden på Moskva og kommunistiske oppviglere. De amerikanske staters samarbeidskommissjons (OAS) juridiske avdeling på sin side mener at ansvaret for de tusenvis av mord i Guatemala må legges på landets myndigheter. Det går frem av en rapport fra OAS fra den 15. oktober 1981.

Tom Buckley kommer nok sannheten nærmere i en utmerket artikkel om El Salvador i *The New Yorker* i juni i år. Det han skriver om det landet, turde vel passe bra på Guatemala også:

— Det som forundret meg da og som fortsatt forundrer meg, er det faktum at storgodseierne absolutt nekter å la sine landarbeidere få en

(Forts. side 15)

UNNGA VALGFUSK OG VOLD, ADVARER HONDURANSKE BISKOPER

De katolske biskoper i Honduras advarte nylig landets regjering og politiske partier om at manipulering av valgene i november kunne komme til å kaste landet ut i uro av samme omfang som den som råder i mange andre mellomamerikanske stater. Valgene må være ærlige, og ikke engang mistanken om svindel må kunne oppstå, sa biskopene.

Den vold som beleirer Honduras' naboer er i stor grad en følge av gjentatt valgfusk, la de til.

Valgene på president og til kongress den 29. november er de første på tyve år der de militære tillater befolkningen å velge sivile ledere. Blant de partier som stiller til valg er Det nasjonale parti — som står de militære styrker nær, Det liberale parti, Sosialistpartiet, Kristeligdemokratene og Honduras' kommunistiske parti.

Nasjonalistene har flere ganger anklaget Det liberale parti, som kontrollerer den lovgivende forsamling og flere regionale styrever, for å manipulere listene over stemmeberettigede. Det fryktes derfor at valgene kan bli utsatt eller at høyrekreftene vil foreta statskupp.

Biskopene beklaget at de politiske partier brukte opp sine krefter på å strides seg imellom og syntes å miste hensynet til det felles beste for landet av syne. De kritiserte også det de kalte for utbredt korrupsjon i administrasjonen og i den private sektor, som de også var redde for kunne fremkalle voldsbruk.

Selv om volden i Honduras ikke kan sammenlignes med den som råder i Guatemala og El Salvador, forekommer det stadig oftere at mennesker kidnappes eller arresteres uten å få rettssak, og antallet uoppklarte mord og tilfeller av utpressing fra paramilitære grupper stiger, sa biskopene.

Vi kjenner til flere tilfeller der mennesker holdes fengslet, også mennesker som står i kirkens tjeneste, uten at myndighetene har kunnet begrunne fengslingen, fremholdt biskopene. Dette er et tegn på at kirkens arbeid blir sett på med mistenksomhet, men vårt pastorale arbeid tar sikte på å frigjøre mennesket både på legeme og sjel. Vi avstår fra ideologier og fraksjonspolitikk, la de til.

Biskopene gikk også inn for økt hjelp til de mange flyktninger fra El Salvador og Guatemala, og fordømte de hyp-pige raid som salvadoranske og honduranske grupper gjorde i flyktningeleirene.

Besøk Vatikanradioen i Roma

Neste gang du er i Roma, hvorfor ikke ta en tur innom Vatikanradioens skandinaviske seksjon? Radiostasjonens programtilbud til de nordiske land er vokst i de senere år, og nå er det folk å finne på kontoret ved Engelsborggen hver dag i uken unntatt søndager. Ring 6984078 og avtal et besøk!

Der sitter redaktøren for det skandinaviske programmet, pater Lars Rooth SJ, som flyttet til Roma i høst. Tidligere måtte han pendle mellom Uppsala og Vatikanet for å ta seg av sine forskjellige verv. Programsekretær Ingrid Amici har fått kontrakt på halvtidsjobb, og er på kontoret hver formiddag. I alt er syv skandinaver bosatt i Roma involvert hver uke for å lage de tre programmer til Norden.

På mandager kl. 20.15 norsk tid (enten det er sommertid eller normaltid) sendes det norske programmet. Den norske redaksjonen har to medarbeidere i Roma — Turid Ventura og Liv Rønningen Arcieri — og to i Norge. Det svenske programmet går samme tid på onsdager, og det finske en time senere på fredager. Første mandag hver måned må det norske programmet vike for danskene.

Har du lyst til å se på radiostasjonen med sine 35 språkredaksjoner, er det bare å ringe. Der kan man også få enkelte råd og vink — om billetter til paveaudienser, omvisning i utgravningene under Peterskirken, gode restauranter osv.

Vil du forsøke å høre de skandinaviske sendingene — takket være de mange gode radiomottagere som er kommet på markedet i det siste, er det ikke så vanskelig — du kan velge mellom disse frekvensene:

Kortbølgens 31-metersbånd på 9625 kHz og 25-metersbåndet 11715 kHz.

Pater Lars Rooth SJ er redaktør for Vatikanradioens skandinaviske avdeling. Adresse: Programmi Scandinavi, Radiovaticana, Vatikanstaten. Tlf. Roma 6984078.

Reabiliteres Pius XII?

I en artikkel i TIMES nylig skriver Clifford Longley om de nye forskningsresultater omkring spørsmålet om Pius XII og jødene i Roma under nazistenes besettelse.

To tyske diplomater la et villedende røkteppe for å beskytte Pius XII i hans anstrengelser for å redde Romas jøder i 1943. Dette er kommet frem ved ny forskning, hevder Longley. Ca. 400.000 jøder unngikk deportasjon, men de tyske diplomaters villedende manøvrer gav grunnlag for anklager mot Pius XII for lunkenhet overfor jødernes situasjon. Den engelske kirkehistorikeren J. Derek Holmes hevder at diplomatene ville beskytte paven mot arrestasjon og Vatikanet mot en nazistisk besettelse.

Taktiske løgner

Den tyske ambassadør ved Den hellige stol var i 1943 Ernst von Weizsäcker, og han var ansvarlig for den velkjente rapport til riksregjeringen i Berlin som inneholder ordene «Kurieren er særlig sjokkert over at aksjonen ble gjennomført så å si nedenfor pavens vinduer». Det er ord som antyder at deportasjonen av 8000 jøder hadde opprørt paven, en pave som forøvrig ikke viste større interesse for den sak...

Er man heldig med været (atmosfæren), kan man også få inn sendingene på 186 meter mellombølge (1611 kHz). Det er en svakere sender, beregnet på Middelhavsområdet, som av og til kan høres i Skandinavia.

Claes Tande

I sin nye bok THE PAPACY IN THE MODERN WORLD redegjør Holmes for sine oppdagelser, og han hevder at von Weizsäcker og hans stedfortreder Albert von Kessel med vilje førte myndighetene i Berlin bak lyset.

I virkeligheten hadde Pius XII gitt instruks om tiltak for å dra omsorg for beskyttelse av minst halvdelen av Romas jøder i Vatikanstaten og på områder i Roma som var under Vatikanets suverenitet. Et bevisst røkteppe av «taktiske løgner» ble deretter servert av de to tyske diplomater.

Etter krigen ble det fra jødiske organisasjoner gitt store pengegaver til velgjørenhet i Vatikanets regi. De var uttrykk for takknemlighet og en israelsk diplomat fremholdt at Den hellige stol, muntierne og hele Den katolske kirke hadde reddet livet til ca. 400.000 jøder.

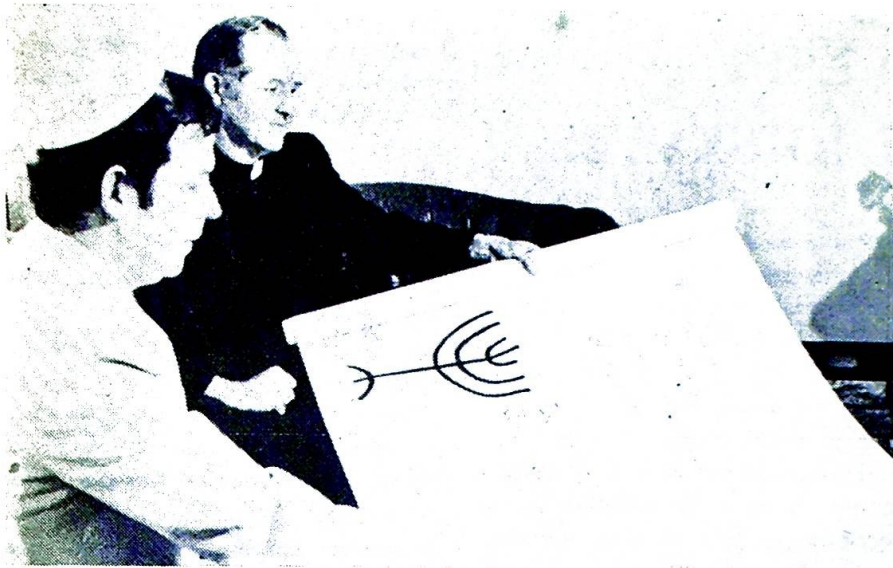
Jøder ble gjemt i klostrene

Utenfor Roma ble tusenvis av jøder gjemt i klostre og institusjoner, mange forkledd som ordensbrødre eller nonner ifølge de pavelige instruksjoner. Samtidig telegraferte von Weizsäcker til Berlin «at dette spørsmålet (altså pavens motvilje mot deportasjonene) er blitt bragt til sin endelige løsning».

De to tyske diplomatene mente at det forelå en nazistisk plan om å kidnappe paven og innta Vatikanet. Mens de førte deres oppdragsgivere i Berlin bak lyset, forsøkte de også å overtale paven og hans rådgivere til ikke å risikere at slike eventuelle planer ble satt ut i livet ved å gå til åpen protest. At tusener av jødiske flyktninger ble gjemt på Vatikanets foranledning, kjente de neppe til.

Vatikanet betalte

Det har forundret mange histori-

kere at paven og andre talsmenn for Vatikanet så dunkelt uttrykte sin motvilje mot det som hendte. Holmes mener at Pius XII bevisst tok risken på å skade sitt eget rykte etter krigen for å beskytte dem han hadde gjemt. Holmes oppgir også at når sjeften for det tyske sikkerhetspoliti i Roma krevde gull av den jødiske menighet som betaling for å la jøder unnsnippe deportasjon, så henvendte de jødiske ledere seg til Vatikanet, som gikk med på å skyte inn nødvendige midler.

Holmes siterer også pater Pierre Marie-Benoit, en kapuciner som arbeidet i Roma på den tiden og som senere fikk en gullmedalje av de italienske jøder. Han sier, med hensyn til von Weizsäcker: «Utvilsomt kjente han til at de religiøse institusjoner i Roma var spekket med jøder», skriver Longley i *TIMES*.

Vel dokumentert

Et annet verk som analyserer pавens og episkopatets forhold til nazistene er B. J. J. Visser: *Gewalt gegen Gewissen* (1974). Med nøyaktige kildeangivelser og grundige belegg behandler Visser dels Vatikanets mellomværende med Det tredje rike, dels de tyske biskopers reaksjon på Hitlers terror. Vissers bok turde være en av de mest uttømmende innenfor dette emnet, og også her kommer anklagene frem om kirkens bristende

engasjement overfor jødene og altfor svake motstand overfor nazistenes maktovergrep som usanne.

Hele diskusjonen kom i gang på 1960-tallet, da Rolf Hochhut, Jean Nobecourt, Saul Friedländer, Guenther Lewy og andre kom frem med deres beskyldninger, ofte støttet av ensidige og ikke alltid korrekt anvendte kilder. Diskusjonen var dødd ut, men dessverre henger en del av de tendensiøse rykter ennå i luften. Kanskje den nå endelig legges i historiens arkivskap, takket være bøker som de av Holmes og Visser.

K. E. (Katolsk Kyrkotidning)

Abonnementsprisen

for

St. Olav

blir fra 1. januar 1982:

110 kr. for Norge og

Skandinavia,

125 kr. for forsendelse

til utlandet.

INNSETTELSEN AV NY MELKITTISK-KATOLSK ERKEBISKOP AVLYST

Av sikkerhetsgrunner måtte innsettelsen av ny melkittisk-katolsk patriarkalvikar av Jerusalem avlyses nylig. Innsettelsen av erkebiskop Lutfi el-Laham skulle finne sted i Deir Mokhalles ved Beirut, men etter at PLO hadde tilbakevist utnevnelsen, fant patriarken for den melkittisk-katolske kirke, Maximos V Hakim, å måtte avlyse seremonien.

Lufti el-Laham etterfølger den omstridte palestinske erkebiskop Hilarion Kapoudji, som i flere år satt fengslet i Israel dømt for våpensmugling for PLO.

For fire år siden fikk Vatikanet friggitt ham mot at det lovet at han aldri skulle settes i tjeneste i Midtøsten igjen.

Når nå en ny patriarkalvikar av Jerusalem er blitt utnevnt, ser PLO på det som en provokasjon. En talsmann for PLO, Abu Iyad, erklærte i en kommentar at de som foretok en slik nybesetning ikke kunne regnes som venner av det palestinske folk.

Hva er

NORSK ØKUMENISK PRESSEBYRÅ?

Norsk Økumenisk Pressebyrå (NØP) er en relativt ny skapning innenfor det norske pressebildet. Byrået så dagens lys i januar 1981 i Bergen hvor det siden har hatt kontorlokaler i Herman Fossgate 9.

NØP er uten tilknytning til hverken politiske eller religiøse grupperinger eller konfesjoner. Men opprettelsen av byrået ble støttet av fremtredende ledere fra fem forskjellige kirkesamfunn, fra Baptistkirken, Metodistkirken, fra Pinsemenigheten Betel i Trondheim, Den norske kirke og fra Den romersk-katolske kirke.

Idéen med pressebyrået er å spre informasjon om den økumeniske bevegelse som er i gang både her hjemme og ute i den store verden, og å formidle nyheter om kirkesamfunn og kristne jorden rundt.

Vi ser det som svært viktig, dette å informere massemedia om en del av virkeligheten som ellers er fjern og lite tilgjengelig. Vi sender derfor våre bulletiner til aviser, radio/TV, menighetsblader, organisasjoner og til private interesserte. Lesere som selv er interessert eller tror andre kan være det, må gjerne skrive til oss og få tilsendt et gratis-eksemplar. Adressen er: NØP, Postboks 1153, 5001 Bergen.

Katolisismens geografiske tyngdepunkt forskyves

I august kom den siste statistikk over verdenskatolisismen fra Vatikanet. Av tallene der og av eldre statistikker får vi et klart bilde av den raske forskyvning av katolisismens tyngdepunkt i verden. Av verdens 764 millioner katolikker bodde 35 % i Europa. Denne andel synker med en halv prosent hvert år. Folkeøkningen i Europa er liten, og de katolske dåp holder heller ikke tritt med fødslene.

Om noen år vil halvparten av verdens katolikker befinne seg på de amerikanske kontinenter. De siste tyve år har andelen steget fra 44 til 49 prosent. Alle verdensdeler øker nå raskt sin andel av verdenskatolisismen på bekostning av Europa.

Likeså øker i alle verdensdeler utenom Europa den katolske del av befolkningen. Men på grunn av stagnasjon og nedgang i Europa har andelen katolikker i verden likevel ikke steget, men gått tilbake noen tiendedeler de siste årene til 17,8 prosent.

Om man ser på den industrialiserte verden (Europa, Nordamerika, Oseania), ser vi at den katolske andel sank fra 48 til 44 prosent der fra 1972 til 1978.

Vatikanets statistiske oversikt er nok av vekslende kvalitet, ettersom tellingene av katolikker i enkelte deler av verden er omtrentlige. Dessuten mangler tall fra Sovjetunionen, Albania, Kina, Nord-Korea og Nord-Vietnam samt ferske tall fra visse andre områder. Likevel må man kunne anta at de ovennevnte tendenser er ganske pålitelige.

Sterke forskyvninger er også i ferd med å skje i fordelingen av prester, ordensfolk osv. Det skjer en sterk økning i den tredje verden. Opp til 1960-tallet hadde man en stor overflytning av personale fra Europa til misjonsområdene og ikke minst til Latinamerika. Denne bevegelse har nå stort sett opphørt; selv om tusenvis av europeere arbeider der, kommer det få nye. Bare Polen og i mindre grad Irland har fremdeles overskudd til å sende ut prester og ordensfolk i store antall. Vi begynner nå å se tegn på at utviklingen snur seg, og at f. eks. indiske ordenssøstre kommer i store antall til Europa.

Men ennå er nesten 60 prosent av verdens rundt 400.000 prester i Europa. Derimot ble bare 44 prosent av

alle prestevielser utført her i 1979, og 90 prosent av alle sekularprester som døde det året døde i den industrialiserte del av verden.

Den nedgang av antall prester og ordensfolk som satte inn etter det annet Vatikankonsil, fortsatte i 1979, men i langsommere takt — med en prosent. Antall prester stabiliserer seg nok på drøyt 400.000, med fortsatt stigning i u-landene og nedgang i i-landene.

For første gang på lenge steg antall prestevielser i 1979 — til ca. 6.000. Antall prestestuderende øker årlig med et par tusen, så en fortsatt økning av antall prestevielser er å vente. Raskest er økningen i Afrika, i 1979 med 13 prosent. Også i Europa øker antall prestestuderende med et par prosent, mest i Østerrike, Storbritannia og Portugal.

Det som er skjedd i de senere år, er at den katolske kirkes personale holder på å slutte å krympe inn. Men noen annen økning er ennå ikke i sikte totalt sett, og det er langt igjen til, at situasjonen på 1950-tallet, da antall prester økte like raskt som antall katolikker.

Kirken må innrette seg med andre hjelpere, f. eks. med permanente diakoner. Dem er det nå 6.700 av, 50 prosent mer enn to år tidligere.

Situasjonen er mest anstrengt i Europa, men her stagnerer også befolkningsveksten raskt, og aldringen skjer nesten like sterkt som i det europeiske presteskap.

Kirkene i den tredje verden kan derfor ikke lenger regne med særlig tilførsel av prester og ordensfolk fra Europa lenger. Men ettersom deres egne kall vokser sterkt, trenger ikke dette være noen ulempe — på den måten blir de unge kirker mer selvstendige og «innfødte».

Det vil imidlertid ta lang tid før kirkene i Latinamerika og Afrika får like stor «prestetetthet» som i Europa. I Asia er situasjonen delvis annerledes — der har de katolske minoriteter i mange land mange kall. Det gjelder f. eks. India, Libanon og fremfor alt tidligere Syd-Vietnam.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge

Ved bestilling av olje:

02-19 12 00 - Service 02-19 12 20

Katolsk/luthersk dokument om embedet i Kirken offentliggjort

Det blir ikke lenger uteløst at Den romersk-katolske kirke og de evangelisk-lutherske kirker kan nå frem til full anerkjennelse av hverandres kirkelige embeder. Dette går frem av det dokument om «Det geistlige embede i Kirken» som den felles katolsk/lutherske teologkommisjon offentliggjorde i september.

Det antas at dette dokumentet vil bli studert med like stor iver som det dokument om nattverden kommisjonen utarbidede i 1978. I dokumentet om det geistlige embede i Kirken fastslår kommisjonen en vidtgående enighet også med hensyn til bispeembedet, men fortier heller ikke de divergenser som ennå foreligger.

Kommisjonens medlemmer er enige om at man nå har «et felles utgangspunkt for å klargjøre de spørsmål som ennå er åpne» når det gjelder forståelsen av kirkens geistlige embede og læren om det alminnelige prestedømme.

Et særlig embede i kirken er «blivende og konstituerende» for den, sier kommisjonen. Men man må alltid være åpen for nye måter å aktualisere og utføre dette embede på.

I ordinasjonsforståelsen er enigheten mellom de to konfesjoner «fundamental», heter det i dokumentet. Selv om den lutherske tradisjon opererer med en engere sakramentsforståelse, blir bruken av sakramentsbegrepet om embedet ikke prinsipielt avvist.

De tidligere skillelinjer mellom kirken er uaktuelle, mener kommisjonen, fordi begge parter lærer «at Den Hellige Ånd virker ved ordinasjonshandlingen slik at den ordinerte mottar en nådegave for alltid til tjeneste ved ord og sakrament». Denne forståelse får også stor betydning for den som utfører ordinasjonen, fremheves det. Men skillet mellom ordinasjonen

og kallet til den konkrete menighet (som kan gjentas, mens ordinasjonen bare skjer en gang), er fremdeles problematisk. Her er tradisjonen i de to konfesjoner forskjellig, men kommisjonen mener å se muligheten for en fremtidig konsens også på dette punkt.

Det viktigste spørsmål for teologien om bispeembedet er ifølge teologkommisjonen problemet med den apostoliske suksesjon. Mens den lutherske forståelse forbinder dette begrep med overensstemmelse med skrift og bekjennelse, har den katolske teologi forstått den apostoliske suksesjon som den ubrutte embedsetterfølgelse i en kirke.

Men nyere katolsk teologi ligger mye nærmere den lutherske oppfatning, hevder kommisjonen, som dermed konkluderer med en vidtgående overensstemmelse også her.

Den gjensidige anerkjennelse av embedene er en nødvendig forutsetning for nattverdfelleskap mellom de to kirkesamfunn. Dokumentet diskuterer her den «defekt» som den katolske kirke mener de reformatoriske kirkes ordinasjoner preges av. Dreier det seg her om en mangel, eller er ordinasjonene helt ugyldige? Dokumentet oppsummerer det selv slik: Det kan ikke utelukkes «at embedet i de lutherske kirker ... utøver vesentlige funksjoner av det embede Jesus Kristus innstiftet i sin Kirke».

De økumeniske samtaler er nå kommet så langt, og tilnærming er skjedd på så mange punkter, at det synes ønskelig å ta konkrete skritt i ret-

ning av gjensidig anerkjennelse av embedene. Men kommisjonen advarer imot at man ser på denne oppgave isolert — anerkjennelsen er bare meningsfull i sammenheng med en prosess der kirkene fullt ut aksepterer hverandre på alle områder. Til en løsning av dette spørsmål kommer man bare skrittvis. Det mest nærliggende nå er å komme til en respektering av hverandres embeder.

En påtrengende oppgave er nå å gjøre kjent i begge kirker hvor langt de økumeniske samtaler er nådd på topp-plan og dermed fremme det lokale og konkrete samarbeid mellom kirkene.

Dokumentet nevner også problemer som er omstridte. Det gjelder fremfor alt ordinasjonen av kvinner, som Den katolske kirke går imot, men som flere lutherske kirker praktiserer. Forfatterne av dokumentet, pater Hervé LeGrand og John Vikström, regner ikke med at dette problemet vil bli løst med det første.

Man må her ta hensyn til at en ordinasjon av kvinner i Den katolske kirke ikke vil bli presset frem av sekulære tendenser, fordi den teologiske refleksjon må veie tyngst. Begge forfattere advarer mot å tro at de lutherske kirker vil revidere sitt standpunkt — man tror heller at flere lutherske kirker vil tillate kvinnelige prester.

På den annen side peker de på at de romerske dokumenter som entydig sier nei til kvinnelige prester, gjør så «med stor tilbakeholdenhet». Dokumentet «Inter insignes» (om muligheten for kvinnelige prester) er ikke av en slik rang at læreembedet ikke kan revidere kirkens standpunkt, hevdes det i det katolsk/lutherske dokumentet.

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

NY PRESTEGENERASJON I TSJEKKO-SLOVAKIA INNKALKULERER FENGELSSTRAFF

En lang rekke rettssaker mot prester og katolske legfolk pågår for tiden i Tsjekkoslovakia. Den siste som ble dømt, var Josef Kordik fra Louny i Bøhmen, som fikk ett års fengsel for å ha forbrutt seg mot lovens paragraf 178 om forhindring av statens oppsikt med kirken. Omtrent samtidig ble to katolske prester og fire legfolk dømt til fengselsstraffer av varierende lengde i Olomouc, fordi de hadde stått bak et hemmelig trykkeri der.

Disse rettssakene er verken de første eller de siste i sitt slag. Allerede i august ble presten Zlatohlavy fra Kosice i Slovakia dømt til to års fengsel fordi han hadde samlet inn en ulovlig kollekt til renovering av sin kirke. Tidlig i oktober ble Günter Matej Romf, som myndighetene mistenker for å være hemmelig medlem av salesianerordenen, dømt i Bratislava for ulovlig religiøs aktivitet blant sigøynere. I uken som kommer ventes rettssaker mot prestene Polava i Zilina og Barta i Liberec.

Et iøynefallende trekk ved høstens rettssaker, er at nesten alle av de anklagede prester er yngre — mellom 30 og 40 år. Den yngre generasjon prester er vokst opp under kommunismen og fikk sin teologiske utdannelse på presteseminarer som er gjennomsyret av kommunistiske agenter og angivere. Når de har fullført utdannelsen og har valgt ikke å slutte seg til den regimetro presteforening «Pacem in Terris», har de forlenget overvunnet redselen for det hemmelige politi. De er blitt vant til å omgås angivere. Det virker som om de innkalkulerer muligheten for å bli arrestert og dømt til fengselsstraffer for sin virksomhet, og ikke er redde for å arrangere hemmelige retretter og kurs.

Denne nye prestegenerasjon uroer de kirkefiendtlige myndigheter meget. De intensiverer sin jakt på aktive prester og legfolk, og av og til med resultater. Det beviser høstens lange rekke rettssaker i landet.

OVERFALL PÅ MISJONSSTASJON I PERU

Førti maskerte menn overfalt nylig en katolsk misjonsstasjon i den peruviske landsby Palermo. Misjonsstasjonen drev landbruksopplæring for fattige landarbeidere i området.

Ved angrepet ble de seks maryknollsøstre mishandlet og store deler av misjonsstasjonen med hjelpemidler ble ødelagt. Senteret eies av det katolske prelatur Juli i Peru. Lederen for kirke-distriktet, msgr. Albert Königsknecht, fordømte angrepet og sa han ikke kunne forstå motivene bak en slik feig handling.

FREMSTÅENDE KOPTISK BISKOP OGSÅ DREPT VED ATTENTATET MOT SADAT

Ved attentatet mot Anwar Sadat ble også den koptiske biskop Amba Samuel drept. Biskop Samuel var en ledende personlighet innenfor den koptiske kirke, der han hadde ansvaret for det sosiale arbeid og for de økumeniske kontakter, samt for kirkens offentlighetsarbeid.

Etter forvisningen av patriark Shenouda III til et ørkenkloster ble Samuel talsmann for det fem biskoper sterke lederorgan som president Sadat innsatte for den koptiske kirke.

Biskop Amba Samuel var en drivkraft bak den koptiske kirkes mange små og store sosiale prosjekter i Egypt. Som leder for kopternes økumeniske arbeid fikk han istand en betydelig tilnærming mellom katolikker og koptere fra 1976 av.

Det er uvisst hva som vil skje med den koptiske kirke nå etter at Sadat er borte. Med Samuels død har kirken mistet en av sine mest fremtredende og lovende personligheter, samtidig som kopter-paven Shenouda III ennå ikke er blitt tatt til nåde. Men ettersom Sadats forvisning av ham først og fremst skyldtes personlige motsetninger, er det mulig at Mubarak ikke vil la det gå for lang tid før han kan gjenoppta sitt arbeid som kopter-leder.

ITALIAS VALDENISERE OG METODISTER FÅR AVTALE MED STATEN

Den italienske regjering er villig til å inngå en avtale med landets forenede Valdenser- og metodistkirke. Avtalen skal fastslå kirkens rettigheter i Italia.

Dette erklærte ministerpresident Giovanni Spadolini i et budskap til kirkens synode tidligere i høst. Den katolske kirke fikk en slik avtale med staten i 1929.

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk - Offset - Repro

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Erkebiskop Joseph Zakbar er meddelt avskjed i nåde som Apostolisk Nuntius for Finland og Island samt som Apostolisk Delegat for Norge, Danmark og Sverige.

Som ny leder av den pave-lige representasjon i de nordiske land er utnevnt

Monsignore

Luigi Bellotti, titulærbiskop av Voncariana.

Erkebiskop L. Bellotti er født i Verona (N. Italia) 17.3. 1914.

Har doctor utriusque iuris og er licentiat i kirkehistorie.

Har først vært virksom i Pavens Statssekretariat, der nest ved Nuntiatuarene i Østerrike, Brasil, Nigeria, Mexico og Tyrkiet.

Fra 1964 sjef for representasjonen i Lagos (Nigeria)

Fra 1969 Apostolisk pronuntius i Kampala (Uganda)

Fra 1975 (til idag): Apostolisk Nuntius i Montevideo (Uruguay).

BEGRAVELSESBYRÅET

 TS Jacobsen A/S

Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse Ordner alt

Egen parkeringsplass

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 14.00	—	—
Akersveien 1	sond.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Frans'kanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	—	10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, lörd.: 18.30</i>	sond.: 8.00	11.00	—
Tyholmen, tlf. 22 209	—	—	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, lörd.: 19.00</i>	sond.: 9.00	11.00	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	—	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien sond.: 9.30</i>	—	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, lörd.: 13.00</i>	sond.: 8.30	10.30	—
Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	—	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, lörd.: 9.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke, lörd.: 9.00</i>	sond.: 10.45	—	—
Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, lörd.: 18.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Torvg. 113, tlf. 23 751	—	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, lörd.: 11.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke, lörd.: 9.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, lörd.: 18.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	—	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariabirken, lörd.: 18.00</i>	sond.: 10.00	—	—
Weidmannsgate 3 A, tlf. 52 550	—	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke, lörd.: 9.00</i>	sond.: 10.30	—	—
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, lörd.: —</i>	sond.: 17.00	—	—
Ryggeveien 24, tlf. 51 058	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, lörd.: 18.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Sveerestgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke, lörd.: 19.00</i>	sond.: 10.45	—	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	—	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	9.15	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svitluns kirke, lörd.: 17.00</i>	sond.: 8.30	11.00	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	9.30	—	—
Søndag kl. 18.00 dialogmesse på fransk.	—	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, lörd.: 11.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell, lörd.: —</i>	sond.: —	—	—
Finne, tlf. 12 510	—	—	Efter avtale
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, lörd.: 9.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Prinsensgt. 2a2	—	—	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, lörd.: 11.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Flintegt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og lörd.: 11.00</i>	sond.: 11.00	—	—
St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, lörd.: 17.00</i>	sond.: 8.30	11.00	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, lörd.: 17.00</i>	sond.: 8.30	11.00	—
Norvesund, tlf. 37 558	—	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, lörd.: 19.00</i>	sond.: 11.00	—	—
St. Elisabethsøstre, lörd.: 19.00	sond.: 11.00	—	—
Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, lörd.: 8.15</i>	sond.: 10.30	—	—
Hernesveien 22, tlf. 21 783	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, lörd.: 19.00</i>	sond.: 11.00	—	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447	—	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, lörd.: 15.00</i>	sond.: 10.30	—	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	—	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken, lörd.: 18.30</i>	sond.: 18.30	—	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke, lörd.: —</i>	sond.: —	—	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	Efter avtale

NY KATOLSK ERKEBISKOP I SUDAN

Sudans hovedstad Khartoum har fått en innfødt katolsk erkebiskop, den 40-årige sudanese Gabriel Zubeir Wako. Han etterfølger italieneren Barenì, som nå går av for aldersgrensen. Zubeir Wako ble biskop av Wao i Sør-Sudan i 1974 og assisterende biskop med etterfølgelsesrett i Khartoum i 1979.

TO NYE BSKOER I KINA

To nye biskoper er blitt bispeviet i den katolske katedral i Kanton. Etter hva som nylig er blitt kjent i Hong Kong, fant bispeveielserne sted sent i september. De to biskoper er begge medlemmer av den såkalte patriotiske forening som er fiendtlig innstilt til paven.

Biskop John Qai Taiyuen (59) er ny biskop av Shantou og Peter Paul Li Ponshek (68) ny biskop av Kiangmen. Begge er bispeviet uten tillatelse fra Roma.

Allerede i juli i år ble fem prester fra den patriotiske forening bispeviet i Kina. Den gang ble hendelsen bredt dekket i kinesiske medier, og fremstilt som en markering av den kinesiske katolske kirkes uavhengighet fra Den Hellige Stol. De siste bispeveielser nå ble overhodet ikke nevnt i mediene i Kina.

KATOLSK PROTEST MOT UTVISNING AV MISJONÆRER FRA INDIA

Fiendtlighetene mot kristne misjonærer og institusjoner i den indiske delstat Vest-Bengalen fortsetter. I et brev til delstatens statsminister Sri Jyoti Basu har erkebiskopen av Calcutta, kardinal Lawrence Trevor Picachy protestert mot utvisningene av utenlandske misjonærer. For kort tid siden ble to prester utvist av delstaten.

Kardinalen skriver i sitt brev at den katolske kirke i 150 år not godt av Indias gjestfrihet. Utenlandske misjonærer kunne arbeide selvoppofrende i byer og landsbyer, og så på befolkningens sosiale velvære som sin fremste oppgave.

I dag har indiske prester og søstre i stor grad overtatt etter de utenlandske misjonærer, skriver kardinal Picachy, men de som er er igjen, gjør en stor og viktig innsats. Delstatsregjeringen ble derfor bedt om å revidere sin politikk overfor de utenlandske prester og ordenssøstre.

En av de fremste av disse utlendinger i Vest-Bengalen er den albanske moder Teresa, som arbeider i slummen i Calcutta.

INDONESIA VIL HA KIRKEN MED PÅ ANNEKSJON AV ØST-TIMOR

President Suharto i Indonesia har appellert til kardinal Justinus Darmojuwono, som nettopp gikk av som erke-

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Georg og Otto Foerster
Tlf. 21 69 06

biskop av Semarang, om å forandre bispedømmegrensene på øya Timor.

Presidenten ønsker spesielt at bispedømmet Dili — som dekker territoriet til den tidligere portugisiske koloni Øst-Timor — inkorporeres i den indonesiske bispekonferanse og ikke lenger forblir selvstendig og direkte underordnet Den Hellige Stol.

Kirken i Indonesia har foreløpig avvist Suhartos ønske. På en pressekonferanse sa erkebiskop Leo Soekoto av Djakarta, som er generalsekretær for den indonesiske katolske bispekonferanse, at en slik omorganisering bare kunne foretas av Vatikanet.

KIRKELIG NYORDNING I LITAUEN PÅ TRAPPENE?

Flere bispeutnevnelser kan være nært forestående i Litauen, ifølge godt informerte kilder i Roma. Vatikanet skal i langvarige og vanskelige forhandlinger med Sovjetunionen ha fått lov til å utnevne biskoper til fem av Litauens syv bispedømmer. Det regnes som sikkert at to av de fem er de forviste biskoper Steponavicius og Sladkevicius. Hva gjelder Julijonas Steponavicius, er han sannsynligvis den kardinal som ble utnevnt hemmelig («in petto») av pave Johannes Paul II for to år siden.

I de senere måneder har man kunnet merke visse lettelser for de troende i Litauen, selv om det hemmelige politikk ikke har innstilt sin virksomhet. Man har sluttet å stille prester for retten, men til gjengjeld er seks katolske prester blitt overfalt og slått av ukjente ukjente hittil i år — og to av dem døde av sine sår.

Samtidig har myndighetene tillatt en utvidelse av Litauens eneste presteseminar. Det ventes at myndighetene vil forhøye numerus clausus der fra 70 til 100 med det første. Flere steder i Litauen restaureres også forfalne katolske kirker.

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

LÆRERVIKARIAT — vårsemesteret '82.

Vikariat i 5. klasse ledig fra 01. januar og ut skoleåret. Ca. 20 uketimer. Henvendelse snarest.

St. Paul skole
Nygårdsgt. 114 a
5000 Bergen

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Ny bok fra St. Olav Forlag:

OLAV KONGE OG HELGEN — MYTE OG SYMBOL,
redigering v/ Johs Bruce.

St. Olav har samlet endel av de foredrag som ble holdt ved de ulike arrangementer ved 950-års jubileet. Foredragene er ved: Martin Blindheim, Grethe Authén Blom, Olav Bø, Peter Wilhelm Bøckmann, Erik Gunnes, Inge Lønning, Hallvard Rieber-Mohn. Dessuten er et foredrag av Lars Roar Langslet, holdt ved et Olavsarrangement i 1978, tatt med. Boken koster kr. 60,— hf.

Vi har nå fått inn følgende kalendere:

ADVENTSKALENDERE med kristne symboler, kr. 20,—.

ORGELKALENDEREN, kr. 89,—.

BONGERS IKONKALENDER, kr. 108,—.

GROH POSTKORTKALENDER, bordkalender med ikon- og mid-
delalderkort, kr. 38,—.

MADONNAKALENDEREN, kr. 31,—.

HUMMELKALENDER, kr. 31,—.

STEIGERWALDKALENDER, kr. 26.

PAULUSKALENDER, tysk og fransk utgave, kr. 49,50.

MON AGENDA, kr. 29,—.

Dessuten får vi inn en liten katolsk lommealmanakk på engelsk.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. (02) 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 10—14.

Torsdag 9—18.

ØYKIRKEN I OCEANIA

Det er ikke mer enn drøyt 150 år siden at den kristne misjon begynte å gjøre seg gjeldende i Stillehavsområdet, det kontinent som i dag kalles Oceania. Men misjonen har båret rik frukt på kort tid. Av verdensdelens rundt 21 millioner innbyggere regner man med at 98,6 prosent er medlemmer av et kristent samfunn.

Verdensdelen består av de store øyene Australia (som faktisk regnes som fastland), Tasmania, New Zealand og av de utstrakte øygruppene Melanesia, Mikronesia og Polynesia. De fleste innbyggere bor i de vestlig pregede stater Australia og New Zealand. Den katolske kirke utgjør omtrent en fjerdedel av befolkningen i Oceania — ifølge siste statistikk fra Vatikanet var det 5,7 millioner katolikker i området.

Kirken har 5.600 prester og 17.300 ordenssøstre i Oceania. I de store vestlige land har kirken omtrent de samme utfordringer som i vår del av verden, mens kirken ellers må tilpasse seg samfunn som befinner seg «på steinalderstadiet» (slik betegnet en diplomat fra Papua New Guinea situasjonen i sitt eget land nylig i FN). En enorm utfordring er de veldige avstander mellom øyene i Stillehavet.

Likevel har de kristne samfunn hatt stor fremgang i Stillehavet, særlig i de siste tyve år. Den katolske kirke kan f. eks. med tilfredshet se at flere og flere av den lokale befolkning føler seg kallet til å ta de utenlandske misjonærs plass. På den måten vil troen enda bedre kunne rotfeste seg i den lokale kultur.

PAVENS LIVVAKT FÅR NY JOBB

Pavens sikkerhetssjef og samtidig sjef for Vatikanbanken, biskop Paul C. Marcinkus, er blitt utnevnt til pro-president for den pavelige kommisjon for Vatikanstaten. Det innebærer at han i praksis blir regjeringssjef for Vatikanstatens «verdslige» anliggender.

Marcinkus er også blitt gjort til erkebiskop, og det antas at han blir kardinal før jul. Den 59-årige amerikaneren fra Chicago er sønn av lettiske innvandrere, og ble i 1971 sjef for «Istituto per le Opere di Religione» (Vatikanets bank).

Han har vært pave Johannes Paul II's sikkerhetssjef på dennes reiser omkring i hele verden.

BOLIVIAS KIRKE STØTTER KAMPEN MOT NARKOTIKAHADELEN

De katolske biskoper i Bolivia har uttrykt sin glede over president Celso Torrelío Villa's beslutning om å bekjempe narkotikahandelen i landet. Lederen for den bolivianske kirke, kardinal Jose Clemente Maurer av Sucre, betegnet narkotikamisbruket som en landeplage og

lovet at kirken vil støtte statens kampanje.

NY KIRKEAVIS STARTET I NEW YORK

De 1,8 mill. katolikker i erkebispedømmet New York har fått en ny avis. Avisen «Catholic New York» har et opplag på 140.000 eksemplarer. Dermed har New York nå syv katolske aviser.

FORSIKRINGSKAPTELBEDELKAPET
VESTA **HYGEA**
LIVSFORSIKRINGSBELSKAPET

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Den hellige Ånds . . .

(Forts. fra side 3)

— Fordi vi har opplevd at Sannheten har frigjort oss, har vi ingen frykt for fremtiden. Jeg opplever stadig spørsmålet i Vesten: «Tror du det blir russisk invasjon?» For det første kom russerne til Polen allerede for 35 år siden, og for det andre blir det nok vanskelig å transportere 10 millioner polakker til Sibir. Men om så skulle skje, blir det jo et nytt Polen der. Vi vil fortsette med det vi har holdt på med hele tiden, nemlig å forkynne Kristus. Vi vil reise en hær av mennesker som har valgt Kristus som sin leder. Disse skal være i stand til å gå til våre brødre i landene omkring oss, både i syd og øst. Derfor arbeider vi videre, og vi ønsker og ber om at det polske folk må få oppleve den åndelige frigjøring. Det eksisterer ikke noe jernteppe for Den Hellige Ånd, derfor ser vi fram til at store ting skal skje.

Evangelisering med film og trykksaker

— Noen planer for den nærmeste framtid?

— Ja, vi skal vise filmen om Jesu Liv fra Lukas evangelium i alle katolske kirker i vinter, og i den forbindelse har vi fått trykket opp Lukas evangeliet, for at alle skal kunne lese selv det de nettopp har sett. Det vil også bli gitt en konkret innbydelse til å ta imot Jesus som sin personlige frelser etter framvisningen. Gruppene rundt om i byene står klare til å ta imot og veilede de nye som kommer til troen.

Det er jo også en skrikende mangel på Bibler. Myndighetene tillater at vi trykker ca. 100 000 pr. år, men til 36 mill. mennesker er det altfor lite. Det er ikke bare mangel på brød, men også på Guds ord, så vi er takknemlige for at arbeidet går videre fra norsk side, både med mat og bibler.

Det senteret vi har i Krochencko, er en ypperlig plass hvor vi har store stevner, men vi ber også om at Gud må legge det til rette slik at vi får muligheter til å bruke stedet som et

FLERE KATOLSKE BISKOPER I USA GÅR IMOT NØYTRONBOMBEN

Etter at biskop Leroy Matthesen (Amarillo, Texas) i august gikk ut med skarp kritikk av president Reagans beslutning om å produsere nøytronbomben, har nå tolv andre texanske biskoper fulgt hans eksempel.

De katolske biskoper fra Texas har utarbeidet et felles dokument der de skriver at de «deler biskop Matthesens bekymring og fullt ut støtter hans appell».

Biskopene peker på at pave Johannes Paul II har erklært at atomar avrustning er den eneste fornuftige vei å gå for å oppnå sann fred og sikkerhet for hele menneskeheten.

treningssenter for ungdom som går ut i direkte evangelisering. Her trengs både midler og forbønn, men ingenting er umulig for Gud. Derfor setter vi vår lit til Ham som har all makt, sier Fader Blachnicki, som ble så inspirert av besøket i Sarons Dal at han til neste år vil sende flere av sine ungdomsledere hit på kurs.

Troens Bevis

Solidaritet på polsk . . .

(Forts. fra side 6)

ningen har gjort det mulig for oss å overleve i det hele tatt.

I dag søker unge polakker som er født i den nye politiske realitet tilbake til det gamle. Konservatisme? — Heller leting etter egne røtter og ikke minst den selvsamme SOLIDARITET med det beste som folket har skapt i løpet av mange hundre år.

Det å kaste bort sine egne røtter er for oss det samme som ikke å være solidarisk med sin egen nasjon! — Men det betyr ikke at vi er nasjonalistiske. Bevares! Bare i den grad det er nødvedig for å fastholde vår egen identitet. Ellers er vi åpne mot andre folk og kulturer, og vi interesserer oss meget for alt som skjer i verden. Vi vet som regel mer om andre land enn andre land vet om oss.

SOLIDARITET «på polsk» er å være solidarisk med dem som levet før og dem som lever nå. Simpelthen fordi vi alle sammen møttes engang. Derfor må denne SOLIDARITETEN naturlig også omfatte dem som kommer etter oss. Derfor er SOLIDARITET ingen spøk for oss, det er nødvendighet.

Derfor trer vi ikke bare frem i rampelyset for å gjøre «karriere» her.

Vi gjør vår plikt! — Vår plikt mot Polen.

Den polske SOLIDARITET betyr også samhörighet og åndelig slektskap med mannen i Roma.

Det er selvfølgelig langt fra alt hva vi føler når vi tar dette det mest populære ord for tiden i vår munn: SOLIDARITET. —

Alt det annet sitter dypt i hjertet og er ofte og på mange måter stengt for den enkelte. Men det er åpent for Ham som «bare vet hva som er i hvert menneske».

Og det er nok.

Matgorzata Hoffmann bor i Polen. Hun oppholdt seg for et halvt snes år siden i Norge i studieøyemd. Hun har universitetsgrad i germanistikk med spesialisering i nordisk filologi. Hun er derfor interessert i fra tid til annen å bidra med stoff til St. Olav, liksom hun også med passe mellomrom bringer stoff til den polske katolske presse om katolisismen i den nordiske diaspora.

Informasjon . . .

(Forts. fra side 7)

rimelig del av den svært store avkastning som godsene gir. Er de grusomme, egoistiske, likegyldige, eller har de en blind flekk følelsesmessig eller kulturelt sett? Etter det som er skjedd i Cuba og Nicaragua burde det ha blitt klart for dem at den gamle tids orden er forbi.

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

JULEGAVESALG PÅ ST. SUNNIVA SKOLE

Akersveien 4

- Fredag 27. nov. kl. 11 — 18
- Lørdag 28. nov. kl. 10 — 18
- Søndag 29. nov. kl. 13 — 18

- Stort lotteri — Kakeletteri — Tombola — Åresalg.
- Kafeteria åpen kl. 12.00 Søndag.
- Nydelige hjemmebakte kaker serveres.
- Mange fine gaver å få kjøpt, håndarbeider, julepynt m. v.

VELKOMMEN!

ST. OLAV
Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Ester Mikalsen
Marit Flagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best tors-
dager kl. 9—10, tlf. 20 27 35
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller
gjennom postkontorene).
Kr. 95,— pr. år.
For halvår kr. 50,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 110,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480.